

Mark Haanstra Gespecialiseerd in veelzijdigheid

Een van de Nederlandse bassisten die in oktober optreden op het Dutch Double Bass Festival (DDBF) in het Rotterdamse Zuidpleintheater is Mark Haanstra. Met een solostuk voor basgitaar, als begeleiding van dans volgens Indiase traditie.

Nu geldt Indiase (klassieke) dans als een van de meest complexe vormen van beweging op muziek; er zijn mensen die zich hun hele leven aan het perfect interpreteren van één enkele raga wijden.

En nu blijkt er een Nederlandse bassist te zijn die een muzikale begeleiding voor zo'n choreografie geschreven heeft en 'm in zijn eentje speelt.

De kans dat je Mark Haanstra al lang drie of vier keer op allerlei podia, festivals en beeldschermen bent tegengekomen is best groot: neem Loïs Lane (meest recente bezetting), The Lion King (Rotterdams Philharmonisch begeleidt film) of Lazarus (de Nederlandse versie van de Bowie's laatste werk). Buitenland? Mark speelde in zo'n dertig landen met onder anderen altviolist Oene van Geel, Ellen ten Damme, Tini Thomsen, Yuri Honing en Zappa-alumni Napoleon Murphy Brock, Morgan Ågren en Mats Öberg (bij het MDR Sinfonieorchester), Simon Phillips en Terry Bozzio bij de Amsterdam Percussion Group. En in de tijd die blijkbaar overblijft geeft hij bas & ensemble aan het Prins Claus Conservatorium in Groningen. Wat maakt een bassistenleven de moeite waard?

Netwerk

Waar veel muzikanten vaak toch in hun "eigen kring" blijven spelen, is dat bij Mark Haanstra niet aan de orde: zijn netwerk is enorm, blijft zich uitbreiden en wie al met hem gespeeld heeft, vraagt hem terug. 'Maar iemand waar ik sinds mijn conservatoriumtijd bijvoorbeeld altijd in talloze bezettingen mee ben blijven spelen is Oene van Geel. In '98 hadden we een formatie Bhedam, een project waarin we met veel Indiase musici speelden, en we verdiepten ons enorm fanatiek in die ritmiek. Als ik het nu terugluister ben ik er misschien niet meer zo trots op, maar het was zó bijzonder om tussen 2000 en 2004 drie reizen van een maand naar India te maken met die groep, ondergedompeld te raken in die muziekcultuur en daar getourd en gespeeld te hebben. Alles is er anders! 'In de tijd dat ik op het Hilversums Conservatorium studeerde had ik samen met Ilja Reijngoud, Tom Beek en Chander Sardjoe (trombone, tenor en drums, red.) het Nemesis Quartet, waar we ook de Dutch Jazz Competition mee wonnen. Na mijn studie begon eigenlijk de samenwerking met Oene, maar met

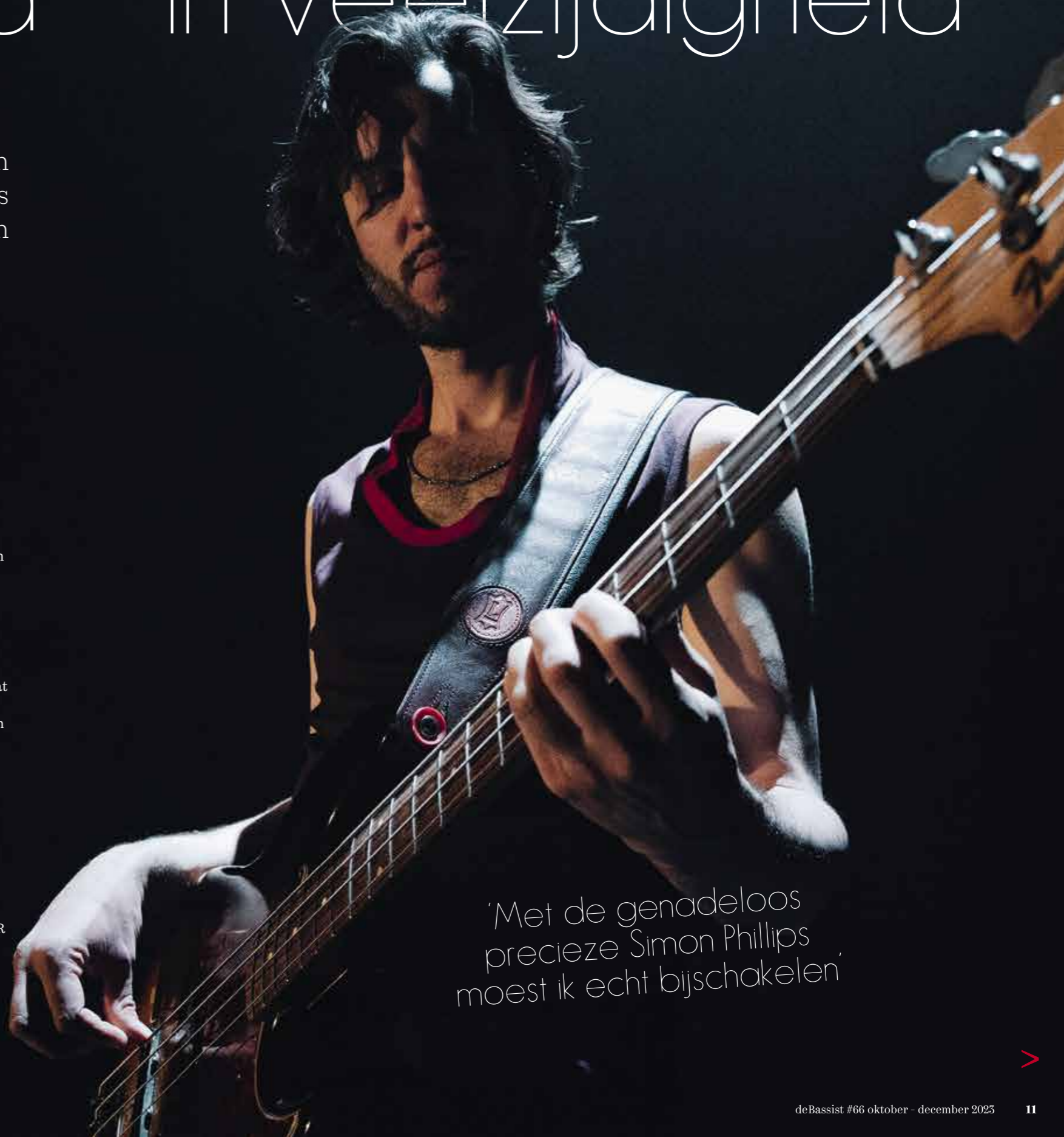
Chander ben ik zo tot 2008 blijven spelen. Toen maakten we met het Oxymore Quintet – met ook Oene van Geel – een CD waar ik nog steeds trots op ben. Het was ook de afsluiting van mijn 'Indiase' periode.'

Tara: dans en bas op DDBF

'Maar nu, 15 jaar later, werd ik benaderd door choreografe Kalpana Raghuraman. Ze vroeg mij een stuk te schrijven voor Indu Panday, een van de dansers uit haar dansgezelschap Kalpanarts. Kalpana en ik kenden elkaar overigens wel al uit mijn Oxymore-periode. Het grappige was dat, nu ik al zó lang geen Indiase muziek en ritmes gespeeld had, ik teruggeworpen werd op wat ervan was blijven hangen. Maar wát er was blijven hangen was dus ook echt "van mij" en dat bleek voldoende basis om dit stuk te schrijven. 'Tijdens mijn India-reizen heb ik een en ander geleerd van Solkattu, de Indiase manier van ritmes zingen. Dit bleek enorm van pas te komen in onze communicatie om het stuk ritmisch samen te krijgen. En zo zijn er delen ontstaan waar ik vooral haar volg en delen dat ik mezelf begeleidt met behulp van een loopstation en vooral de bas een hoofdrol laat spelen. Het was geweldig om weer iets te maken met Indiase muziek en dans, en dan ook nog solo - terwijl ik niet echt een solobassist ben. Hoewel ik met Oene natuurlijk wel af en toe akkoordpartijen of zeg maar 'solistisch' speel. Er komen nu een aantal concerten met Kalpanarts op mooie locaties aan, zoals het Vondelpark, Theater Carré en natuurlijk het DDBF.'

Zappa-spectrum

Er zijn niet zo veel bassisten die zowel Terry Bozzio als Simon Phillips op drums naast zich gehad hebben. En aan de andere kant van het Zappa-spectrum met frontman/saxofonist "Evil Prince" Napoleon Murphy Brock speelden. 'Met Napoleon heb ik maar één keer gespeeld, met het MDR Sinfonieorchester. Dat deed een Zappa-programma. Tom Trapp, de arrangeur van dat programma kende ik, en had mij aanbevolen. Napoleon was de solist, en Morgan Ågren en Mats Öberg plus een Duitse gitarist vormden de band. Mats en Morgan zijn echt een fenomeen, ze spelen al sinds hun kindertijd samen. Het was echt een geweldige week! We hadden het erover om ook als band nog wat te doen,

'Met de genadeloos precieze Simon Phillips moest ik echt bijschakelen'

maar dat ligt nog even in de toekomst, zeg maar. 'Met Terry en Simon maakte ik kennis via de Amsterdam Percussion Group ofwel Slagwerkgroep Amsterdam, waar ik heel veel projecten mee gedaan heb. De groep is ontstaan uit de slagwerksectie van het Concertgebouworkest en heeft een enorme naam opgebouwd. Langzamerhand ontwikkelde ze zich tot een soort jazzrockensemble, dat je echt op alle slagwerkfestivals van naam tegenkwam, en ik denk dat dat het voor Terry en Simon aantrekkelijk maakte om met ze te werken. Ik ben natuurlijk enorm blij dat ik met deze - overigens totaal verschillende! - drummers heb mogen werken. Terry is geweldig (ook op een kleinere set dan zijn 115-delige standaardset, trouwens), maar met de genadeloos precieze Simon Phillips moest ik echt bijschakelen. Zo iemand laat je als bassist echt gewoon in zijn spel, en op een positieve manier, voelen wat er nodig is, wat je te doen hebt. De kans om met zo iemand te spelen heb je meestal maar een paar keer in je leven.'

Belangrijke les

'Ik heb trouwens een van mijn belangrijkste lessen als bassist van - of eigenlijk via - hem ontvangen. We zaten in

de tourbus en Simon vertelde over de plaat die hij met Pino Palladino en Philip Saisse (PSP) had opgenomen: "We hadden demo's gemaakt en we hadden Pino op het hart gedrukt er echt naar te luisteren (wat hij in ons interview uit 2008 trouwens vertelde nóóit te doen, red.) want het was behoorlijk complexe muziek." Ik vroeg of Simon die demo's nog had en hij bleek ze bij zich te hebben op zijn laptop, evenals de uiteindelijke cd. Het was een lange rit, en ik heb alles echt geconcentreerd kunnen beluisteren en getuige kunnen zijn van Pino's muzikale keuzes. De grap is: het eindresultaat is niet eens zo erg anders als de demo, maar hij wist steeds nét de ruimte te vinden voor een extra noot of een bijzondere wending, zodat hij het van een steriele demo tot een ademend stuk muziek wist te maken. Eén keer luisteren, tweede keer gewoon spelen en eventueel daarna een paar reparaties, klaar. Niet zomaar wat improviseren, maar echte muzikale intelligentie. Ik heb hem één keer ontmoet. "Mijn rol is vooral om de drums mooi te laten klinken", zei hij. En nu, als ik zelf wat meer tijd heb om iets op te nemen, heb ik altijd wel even een moment dat ik hieraan terugdenk. En dan denk ik goed na hoe ik met een paar slimme keuzes extra leven in zo'n muziekstuk kan brengen.'

Fenders!

In de Basgasten-podcast met Hidde Roorda vertelt Mark over zijn bassen en over hoe hij zijn eerste bassen en jazz-gigs via en met zijn vader kreeg. 'Een prima leerschool trouwens, die jazzgigs! Mijn eerste bassen waren altijd Jazz Bass-achtige instrumenten. Ik luisterde ook meestal naar Jazz Bass-spelers, dus die sound was en is mijn referentie. Natuurlijk heb ik ook Precisions en ik heb ook een moderne vijfsnarige Jazz Bass-achtige van Lakland. Die laatste voelt ook al vrij vertrouwd. Ik heb veel moderne instrumenten uitprobeerde en dan valt me op hoe makkelijk en gelijkmatig ze spelen. Maar ik mis eigenlijk altijd een bepaalde expressie als ik erop speel.

'Ik heb tien jaar bijna uitsluitend fretless gespeeld, maar ik ben overgestapt op een gefrette Jazz Bass omdat ik mezelf te veel als een "cheap Jaco" vond klinken. De muziek waar je mee opgroeit gaat nooit uit je systeem en dat is ook goed. Maar als je dan ook nog op zo'n instrument speelt en zo klinkt, dan is het te veel. Stel je voor dat ik bij Ellen ten Damme een beetje de Jaco was gaan uithangen.

'Toen ik gefret ben gaan spelen - het heeft even geduurd - vond ik mijn toon. Ik hoorde namelijk ook hoe Victor Bailey zijn gefrette bas liet zingen en dat wilde ik. Niet altijd, want vaak heb je juist een heel andere toon of gewoon een Precision of een Jazz Bass met flatwounds nodig. Bij Yuri Honing gebruikte ik zeven jaar lang uitsluitend een Precision. Maar ik kan het niet helpen, die zangerige toon krijg ik vooral uit oude Fender Jazz Bassen.

'Ik zit ook wel eens te denken over bijzondere shortscales en ik ben bovendien enorm enthousiast over die De Gier Thunderbird (Lowlander, red.). Maar ik heb alle klankkleuren toch al wel een beetje in huis. En als ik solistisch of expressief wil klinken, dan pak ik toch die Jazz Bass met roundwounds. Ik moest laatst iets opnemen voor Sterlatone, een te gek schrijversduo, en toen had ik alles bij me en ik heb ook alle bassen gebruikt.

'Ik zorg dat ik nooit problemen heb met zuiverheid of ander technisch ongemak. Nils Krook is degene die mijn bassen onderhoudt en die doet dat erg goed. Het zijn geen moderne Fodera's of zo, maar ze spelen enorm gelijkmatig, zijn zuiver en kloppen voor mij. Hij heeft ooit mijn 62' Jazz Bass echt gered, die was van een riser afgevallen tijdens een concert met Ellen en toen moest de volledige halspocket hersteld worden, inclusief de juiste tilthoek. Is een langdurig proces geweest, waar meerdere mensen bij betrokken waren. Met uiteindelijk dankzij hem het gewenste resultaat!'

Strijken

In het Barnicle Bill Trio, met drummer John Engels en altsaxofonist Miguel Martinez, speelde Mark in plaats van contrabas - wat een logische keuze was geweest - op een gefrette Taylor AB-1. Er staat inmiddels een oude Boheemse bas in huis. Hoe is dat gegaan?

'Een raar ding, die Taylor. Ik heb een jaar of zes veel met John en Miguel gespeeld en ik speelde in die tijd geen contrabas. John zat me een beetje te pushen om op een akoestisch instrument te spelen, hij speelt niet graag met basgitaar. Ja, ik heb op school contrabas leren spelen. Maar ik heb de zes, zeven jaar daarna geen eens een contrabas gehad. Phaedra Kwant speelt op mijn oude contrabas! 'Ik heb pas de laatste jaren, dankzij het feit dat ik ook klassieke muziek ben gaan spelen en les heb genomen bij Peter Leerdam, een betere relatie dan ooit met de contrabas opgebouwd. Corona hielp daarbij een handje mee. Ik heb echt dagen van zes uur gestudeerd! ik ben nu weer helemaal thuis op de contrabas en het positiefspel dat je hebt te hanteren als je strijkt heeft me ook veel geleerd waar ik wat aan heb op basgitaar. Ik heb geleerd om veel meer te anticiperen en dus niet alleen op de eerstvolgende noot. Met strijken heb je immers, als je je linkerhand nog niet klaar hebt, gewoon geen toon! En die lessen helpen ook bij pizzicato, al zal ik mezelf nog geen "klassieke" bassist noemen. Maar ik

heb wel leren spelen vanuit ontspanning. Ik raad het iedere bassist aan, we proberen ook op het conservatorium om de jazzbassisten richting serieus strijkwerk te bewegen.'

De 3 L's

Aan het begrip "allround" hangt een sfeer van "alles voldoende goed", terwijl Mark Haanstra als bassist gespecialiseerd-veelzijdig wil zijn. Maar kun je je voldoende specialiseren als je in ongeveer dezelfde periode zowel The Lion King als Loïs Lane en Lazarus ('de 3 L's') speelt?

'De drie L's, zo had ik ze nog niet bekeken. Mijn uitgangspunt: alles wat ik doe bereid ik gedegen voor en ik probeer met respect voor die specifieke traditie te spelen. The Lion King betekende voor mij een vijftal optredens met het Rotterdams Philharmonisch Orkest, als livebegeleiding van een vertoning van de film. Erg leuk trouwens, die baspartijen van Phil Spalding! Loïs Lane, dat was muziek waar ik als puber naar luisterde! Ik deed de tour vorig jaar en ik maakte kennis met Monique en Suzanne via Marc Schenk (drums) en Ferry Lagendijk (toetsen), mijn maatjes van de musical Lazarus. En Lazarus - dat was een hoogtepunt voor me. Ik heb maar één keer in mijn leven in een musical gespeeld en ik ben blij dat het deze was. Die band, die muziek was zó goed. We hebben het maar 180 keer

Mark Haanstra op Dutch Double Bass Festival

Op 13 en 14 oktober vindt in Theater Zuidplein Rotterdam het Dutch Double Bass Festival plaats. Mark Haanstra is een van de vele bassisten op dit festival en je gaat hem daar solo op basgitaar zien met Indiase dans van Kalpanarts. Met De Bassist zijn we trots partner van dit festival. Lees er meer over op pagina 61. debassist.nl/events

'Aan het positieospel dat je moet hanteren als je strijkt, heb je ook veel op basgitaar.'

> gespeeld, we konden de serie vanwege corona niet afmaken. Ik ben, echt waar, 180 keer uit mijn dak gegaan."

Projectie

'Dat had ook te maken met de keuzes die er gemaakt waren. Kijk, in Nederlandse musicals staat de muziek vaak erg zacht ten opzichte van de stemmen. En de muzikanten zie je niet. Ik begrijp dus he-le-maal niets van zulke keuzes. Ik sta eigenlijk open voor alles, maar ik ga gewoon niet in een orkestbak. Ik wil trouw zijn aan waarom ik ooit basgitaar ben gaan spelen: ik wil op een podium staan. Ik speelde eerst klassiek piano, toen dacht ik daar nog niet over na, maar toen ik in aanraking kwam met de muziek van James Brown, veranderde er iets in mij en wilde ik gewoon met een basgitaar het podium op. Het is het gevoel dat je muziek 'projecteert'. Begrijp me goed, het is ook vaak niet gebeurd als ik op een podium stond, maar terug naar Lazarus: iedere keer dat we speelden zag je bij het eerste akkoord al dat er bij het publiek een soort stille, bijna fysieke "wow" door de zaal ging. Dan weet je: dat is de muziek, dat is projectie. En dat is mede mogelijk dankzij een aantal goede keuzes die door de organisatie gemaakt zijn. Daarom wil ik op een podium, dan krijg je dat terug. Ook bij kleine concerten trouwens. 'Als je nooit die projectie hebt ervaren, word je dan een andere muzikant? En hoe werkt het dan in een studio? Interessante vragen, trouwens. Maar mij heeft die ervaring als mens en als muzikant veranderd, het heeft zelfs mijn smaak beïnvloed. Ik ben gevoelig voor wat ik in het publiek voel gebeuren, ook al speelt de band goed of zelfs geweldig. Mijn ervaring met Lazarus is voor mij echt uniek, zo wil ik eigenlijk altijd klinken. Het werd tijdens die 180 keer ook steeds beter, alles klopte steeds meer qua groove, qua intensiteit, qua geluid.'

Toekomst

'Plannen? Ik ga met pianist Rembrandt Frerichs en een van mijn favorieten, de Amerikaanse saxofonist

Chris Cheek, als band spelen, onder andere op het Transition Festival in maart '24. Plus: er is een nieuw trio opgericht door contrabassist James Oesi - de initiatiefnemer van het DDBF - met Mike Fentross op teorb (de luit met de langste hals, red.) en mijzelf op basgitaar. We spelen momenteel vooral oude muziek van onder andere Bach, Händel en Vivaldi. Voor mij een voorrecht om deze muziek, die voor mij relatief nieuw is, te spelen met zulke autoriteiten op dit gebied. We hebben mooie opnames gemaakt, en die zullen binnenkort gepubliceerd worden. De eerste reacties zijn erg positief. We hadden het over "projecteren" en ik verwacht dat ook deze groep dat effect weet te bereiken. Het raakte de mensen die het hebben gehoord, dus ik hoop dat we hier veel mee gaan optreden. 'En verder? Ik ben breed georiënteerd, ik speel zelfs af en toe in contrabassecties van orkesten en zowel basgitaar als contrabas met het Askol|Schönberg ensemble. En ik heb met Marcel Veenendaal van Di-rect een cd opgenomen die nog op de plank ligt. Het is geweldige muziek, Marcel is een unieke zanger, ik hoop echt dat die cd ooit van de plank komt en dat er een tijd komt dat we daarmee gaan optreden.'

markhaanstra.com
[instagram.com/markhaanstrabass](https://www.instagram.com/markhaanstrabass)

Lees, luister en kijk verder op **deBassist** +

- VIDEO Electric Counterpoint – met Simon Phillips
- VIDEO Oene van Geel & Mark Haanstra - Shapes of Time: Sküli
- VIDEO Lazarus band - David Bowie/Lazarus (live)
- PODCAST Basgasten #85
- SPOTIFY Playlist Mark Haanstra
- debassist.nl